

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності _____
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Корпоративні фінанси»

на тему:
«Механізм залучення іноземних інвестицій в Україні»

Виконавець:

студентка фінансового – економічного
факультету

Кичук Аліни Олександрівни _____

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст..викладач

Коцюрубенко Ганна Миколаївна _____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

У сучасному світі глобалізації економіки раціональне використання інвестицій є запорукою успішного функціонування національної економіки та забезпечення їх конкурентоспроможності на світовому ринку. Протягом останніх років в Україні зростає роль іноземного інвестування в економічний розвиток. Пов'язано це з тим, що держава набирає обертів економічного розвитку, про це свідчить збільшення обсягів іноземного капіталу.

Інвестиції в сучасних умовах є найважливішим та найпоширенішим засобом виходу з економічної кризи, структурних зрушень як у сільському господарстві, так і в народному господарстві, в цілому, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності.

А для України вони є рушійною силою розвитку національної економік та важливим індикатором умов підприємницької діяльності в країні. У зв'язку з цим необхідно зосередити увагу на питаннях механізму іноземного інвестування в Україні. А особливо проблема іноземного інвестування в Україні набуває актуальності саме зараз, коли не лише національна економіка, а і українське суспільство, опинилось у стані загострення кризових явищ.

Сучасні реалії економіки свідчать про те, що українська економіка щонайменше на 50% є «тіньовою». Причина полягає в слабкості державних інститутів та законодавчої системи. Очевидно, що в таких умовах привабливість України для інвесторів дуже мала.

Несприятливий інвестиційний клімат в Україні складається з адміністративних перешкод, складної системи ліцензування, високого рівня оподаткування. Виходячи з цього у світі є багато більш привабливих для інвесторів країн, ніж Україна, тому і МВФ прогнозує зниження потоку інвестицій до нашої країни.

Актуальність теми. Ефективне входження національної економіки України в сучасну світову господарську систему, яка вимагає структурну

перебудову народного господарства і його галузей, трансформації зовнішньої торгівлі, розвитку експортного потенціалу. Очевидно, що держава не зможе повністю вирішувати економічні проблеми, якщо не створить умови для залучення іноземних інвестицій і кредитів. Для вирішення як стратегічних, так і поточних завдань фінансово-економічного і соціального розвитку України необхідно залучити іноземні інвестиції, шляхом надання пільг, створення і підтримка вже створених спеціальних економічних зон та технопарків. Необхідно удосконалити механізм залучення іноземних інвестицій, та застосовувати досвід інших країн, що досягли успіху в залученні інвесторів.

Збільшення іноземних інвестицій є не тільки спосіб удосконалення процесів, але і фактором зниження безробіття, зростання податкових надходжень до бюджетів, посилення конкуренції в національній економіці, розвитку соціальної сфери.

З огляду на це, актуальною є проблема розгляду механізму залучення іноземних інвестицій та покращити інвестиційний клімат країни. Україна має значний ресурсний потенціал, в який чимало інвесторів можуть і хочуть вкладати свої кошти. Нестабільність, суперечливість та непрозорість законодавства не дозволяють повністю використати наявний інвестиційний потенціал.

Проблематикою створення привабливого інвестиційного середовища для залучення іноземних інвестицій, реалізації інвестиційного потенціалу займаються такі вчені: Косак В. М., Задніпрянна Т.С., Хеніус Ф., Євтушенко Г.І., Лівківський Т.А., Карлін М.І., Н.Вільгурська, В Будкіна, О.Вовченко, С. М. Лісніченко, В. Єременка, І. Лукінова, І.Крупяк, А.Колосова, О.Мозгового, С. Мочерного, Н. Новицького та інші.

Мета дослідження. Оцінка інвестиційного клімату в Україні, визначення механізму та шляхи поліпшення інвестиційного середовища, а також застосування світового досвіду щодо шляхів залучення іноземних інвестицій.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити сутність іноземних інвестицій та їх види;
- обґрунтувати місце прямих іноземних інвестицій в економіці;
- розкрити основи механізму залучення іноземних інвестицій;
- провести аналіз макроекономічних показників, від яких залежить привабливість інвестиційного клімату;
- промоніторити структуру та динаміку залучених інвестицій в країну;
- проаналізувати залучення ПІІ на місцевому рівні на прикладі Одеської області та м. Одеси;
- розглянути світовий досвід залучення інвестицій, та можливість запозичення досвіду в Україні;
- дослідити ефективність функціонування вільних економічних зон та технопарків створених на території України;
- запропонувати шляхи покращення інвестиційного клімату країни.

Об’єктом дослідження є надходження інвестицій та їх ефективне використання в національній економіці,.

Предметом дослідження - економічні відносини, в процесі залучення та використання інвестицій до державного розвитку.

Методи дослідження. При проведенні дослідження використовувались методи логічного узагальнення, графічного подання результатів дослідження, статистичного дослідження, економічного аналізу.

Інформаційна база дослідження. При написанні роботи використовувались статті вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали Міністерства фінансів України, звіти Державної статистичної служби України, дані з офіційних сайтів Одеської області та м. Одеси, законодавчі і нормативні акти, які регулюють інвестиційної діяльності, механізм їх залучення, періодична література, Інтернет - ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел

та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить ____ сторінок. Основний зміст викладено на ____ сторінках. Робота містить ____ таблиць, ____ рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: _____ (назва публікації)
// _____ (назва видання, місце, рік).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи механізму залучення іноземних інвестицій»* досліджуються теоретичні основи механізму залучення іноземних інвестицій, розкривається сутність та види інвестицій, саме іноземних, розглядається прямі іноземні інвестиції, їх місце в економіці, та складові механізму залучених інвестицій.

У другому розділі *«Аналіз залучення іноземних інвестицій в економіку України»* розділі аналізується макроекономічні передумови формування інвестиційного клімату, досліджується структура та динаміка залучення іноземних інвестицій, та проводиться аналіз стану залучення іноземних інвестицій на місцевому рівні, на прикладі Одеської області та м. Одеси.

У третьому розділі *«Перспективи залучення іноземних інвестицій в українську економіку»* розглядається світовий досвід залучення іноземних інвестицій, визначені проблеми та шляхи вдосконалення стимулювання залучення інвестицій, та дослідження ефективності функціонування спеціальних (вільних) економічних зон .

ВИСНОВКИ

На сьогодні Україна має досить низький рівень інвестиційної привабливості і потребує, якнайшвидше, здійснення ефективних економічних, законодавчих реформ, завдяки яким економічний рівень держави покращиться, та збільшиться обсяг залучених інвестицій на зовнішньому фінансовому ринку. Обсяги виробництва збільшуються в результаті інвестування, а разом з ним - зростає національний прибуток, розвиваються та стають більш конкурентоспроможними галузі та підприємства, що в задовольняють попит на ті чи інші товари та послуги. Іноземні інвестиції - це довгострокові вкладення капіталу іноземними інвесторами в промисловість, сільське господарство, транспорт та інші галузі економіки. Взагалі, іноземний капітал сприяє успіху державної економічної

стратегії, забезпечуючи прискорення економічного і технічного прогресу, оновлення та модернізацію матеріально-технічного забезпечення. Залучення іноземного капіталу дозволяє використовувати інноваційні методи організації виробництва, характерні ринковій економіці, а також постійно підвищувати національну конкурентоспроможність.

Існує багато класифікацій іноземних інвестицій, зокрема за характером участі в інвестуванні поділяють на прямі та непрямі. В Україну надходять в основному прямі інвестиції (ПІІ), вони є предметом тривалого інтересу з боку резидента однієї країни до підприємства-резидента іншої країни. Держава заохочує прямих іноземних інвесторів, надаючи їм державні гарантії через страхування, виключення подвійного оподатковування, врегулювання інвестиційних суперечок за допомогою дипломатичних і адміністративних каналів.

Для залучення іноземних інвестицій в кожній державі є свій налагоджений механізм їх залучення. Механізм залучення іноземних інвестицій - це комплекс засобів і заходів, що визначають умови діяльності, відношення власності й організаційно-правові форми підприємств з іноземними інвестиціями. Він формується й діє на трьох рівнях- макро, мікро і мезо.

Складовими механізму є: надання податкових та митних пільг, створення спеціальних (вільних) економічних зон, технопарків, транснаціональні компанії, створення центрів допомоги інвесторам (субсидії, гарантії, податки, нормативи).

Як свідчать статистичні дані показник залучення іноземних інвестицій, саме прямих, у 2017 р.- 39,1 млрд. дол. США, а у 2013 р. – 53,7 млрд. дол. США. Прямі інвестиції надходять в національну економіку як з країн Європейського Союзу, так і з інших країн світу. З ЄС – це Кіпр, Латвія, Угорщина та ін. Зниження надходження прямих інвестицій у 2014 році відбулося із-за низки причин: по–перше, всі дані без урахування АР Крим та м. Севастополя, по – друге, саме в цей час в країні відбувся Євромайдан, та

почались військові дії, що знизило інвестиційну привабливість для інвесторів. Якщо розглядати за видами економічної діяльності, то найбільше інвестицій надходить у промисловість, хоча за 5 років обсяг скоротився з 21,4% до 18,5%, а ось на фінансову та страхову діяльність обсяги з роками збільшуються з 14,8% до 17,6%, відповідно. Розглядаючи обсяг ПІІ на одну особу то, у 2013 р. на одного жителя припадало 1284 дол., що на 5,2% більше ніж у 2012 році, то вже у 2017 р. припадає лише 925 дол., що на 4,3% більше ніж у попередньому році. Різке падіння обсягу ПІІ, аж на 19,5% відбулось у 2014 р, це пов'язано зі зменшенням обсягу надходжень ПІІ.

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. відбулось у 2014 р, це пов'язано зі зменшенням обсягу надходжень ПІІ. В результаті дослідження виявили, що залучати інвестиції в економіку держави, набагато вигідніше, ніж брати кредити. Але буденні та звичні фактори для України, такі як корупція, нестабільність валюти й гальмування реформ, насторожують, або ще гірше - відлякують іноземних інвесторів. У 2017 році ситуація покращилась, збільшився обсяг надходження іноземних інвестицій, а крім того, Верховна Рада ухвалила законопроект, що спрощує залучення іноземних інвестицій.
2. проаналізовано залучення на місцевому рівні на прикладі м. Одеси та Одеської області. Одеська область серед інших регіонів України відноситься до регіонів достатньо високої інвестиційної привабливості. Цьому сприяють такі фактори інвестиційної привабливості: вигідне геополітичне розміщення, високий рівень природно-ресурсної забезпеченості, дешева кваліфікована робоча сила, привабливі туристичні умови.
3. зважаючи на ситуацію в країні на сьогодні (військовий конфлікт та економічна нестабільність) доцільно реанімувати вже створенні вільні економічні зони: враховуючи проблеми з державним бюджетом, на першому етапі доцільно окреслити лише декілька територій, які могли б

отримати статус вільних економічних зон. Як один із варіантів – це можуть бути три найуспішніші в минулі роки ВЕЗ.

4. залагодження збройного конфлікту, відновлення економіки, підвищення соціальних стандартів населення, спрощення державного регулювання інвестиційної діяльності, запровадження прозорих і відкритих механізмів інвестування, боротьба з корупцією та бюрократизмом, розкриття підприємницького потенціалу та перегляд ролі держави – це невідкладні кроки для підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної економіки.

Наразі активізація інвестиційної діяльності в Україні є одним з першочерговим питанням, яке потребує вирішення. Нашій державі для залучення внутрішніх та іноземних інвестицій необхідно провести глибоке реформування економіки щодо покращення інвестиційної привабливості. Реалізація поставленої мети передбачає виконання цілого комплексу заходів, спрямованих на подолання негативних чинників інвестиційної діяльності (соціально-економічної нестабільності, неузгодженого законодавства, корупції, надмірної бюрократизації, тиску на бізнес, необдуманого податкового навантаження та слабкої страхової підтримки) та забезпечення позитивних змін в національній економіці (створення економічної, політичної, соціальної стабільності, забезпечення прозорості державного регулювання та відкритості економіки)

АНОТАЦІЯ

дипломної роботи «Механізм залучення іноземних інвестицій в Україні»
на здобуття освітньо – кваліфікаційного рівня магістра
за магістерською програмою «Корпоративні фінанси»

Кичук Аліни Олександрівни

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

Метою дослідження є оцінка інвестиційного клімату в Україні, визначення механізму та шляхи поліпшення інвестиційного середовища, а також застосування світового досвіду щодо шляхів залучення іноземних інвестицій.

Об'єктом дослідження є надходження інвестицій та їх ефективне використання в національній економіці, а предметом - економічні відносини, в процесі залучення та використання інвестицій до державного розвитку.

У першому розділі досліджуються теоретичні основи механізму залучення іноземних інвестицій, розкривається сутність та види інвестицій, саме іноземних, розглядається прямі іноземні інвестиції, їх місце в економіці, та складові механізму залучених інвестицій.

У другому розділі аналізується макроекономічні передумови формування інвестиційного клімату, досліджується структура та динаміка залучення іноземних інвестицій, та проводиться аналіз стану залучення іноземних інвестицій на місцевому рівні, на прикладі Одеської області та м. Одеси.

У третьому розділі розглядається світовий досвід залучення іноземних інвестицій, визначені проблеми та шляхи вдосконалення стимулювання залучення інвестицій, та дослідження ефективності функціонування спеціальних (вільних) економічних зон .

Проаналізувавши обсяги надходження іноземних інвестицій, інвестиційну привабливість економіки України і на державному рівні , і на місцевому рівні, на прикладі Одеської області та м. Одеси можемо зробити висновок, що Україна може дуже низьку привабливість. Причиною цього є політична нестабільність, високі темпи інфляції, нестабільне законодавство та ін. Для покращення інвестиційного клімату необхідно: знизити рівень корупції, реформування фондового ринку, державне сприяння венчурного бізнесу, податкове реформування законодавства (надання пільг).

Ключові слова: іноземні інвестиції, механізм залучення іноземних інвестицій, покращення інвестиційного клімату, вільні (спеціальні) економічні зони.

ANNOTATION

of diploma work is "Mechanism of bringing in of foreign investments in Ukraine"
on a receipt educationally -qualification level of master's degree
on the master's degree program "Corporate finances"

Kichuk Alina
Odessa National University of Economics
c. Odessa, 2018

Diploma work consists of an introduction, three chapters, conclusions, list of sources used and applications.

A research aim is an estimation of investment climate in Ukraine, determination of mechanism and ways of improvement of investment environment, and also application of world experience in relation to the ways of bringing in of foreign investments.

A research object is a receipt of investments and then the effective use in a national economy, and by an object are economic relations, in the process of bringing in and use of investments to state development.

Theoretical bases of mechanism of bringing in of foreign investments are investigated in the first division, essence and types of investments exactly foreign open up, examined direct foreign investments, their place in an economy, and constituents of mechanism of the attracted investments.

In the second division analysed macroeconomic pre-conditions of forming of investment climate, a structure and dynamics of bringing in of foreign investments are investigated, and the analysis of the state of bringing in of foreign investments is conducted at local level, on the example of the Odesa area and Odesa.

World experience of bringing in of foreign investments, certain problems and ways of perfection of stimulation of bringing in of investments, and researches of efficiency of functioning of the special (free) economic zones, is examined in the third division .

Analysing the volumes of receipt of foreign investments, investment attractiveness of economy of Ukraine and at state level, and at local level, on the example of the Odesa area and Odesa can draw conclusion, that Ukraine can very subzero attractiveness. Reason of it is political instability, high inflation rates, unstable legislation and other For the improvement of investment climate it is necessary: to bring down the level of corruption, reformation of fund market, state assistance of venture business, tax reformation of legislation (grant of privileges).

Keywords: foreign investments, mechanism of bringing in of foreign investments, improvement of investment climate, (special) economic zones.